

Покрајински завод за заштиту природе

Одговорна употреба пестицида спречава
страдање дивљих сисара и птица:
шта смо научили из досадашњих случајева?

Округли сто

Сомбор, 15. 5. 2015.

Како пестициди делују на животиње?

- Групе једињења које су врло токсичне за животиње: **инсектидици и родентициди** који неправилном или непажњивом употребом могу да доведу до великих губитака фауне.
- Једињења која су нешто мање токсичности за топлокрвне животиње су врло опасна - у њиховој малој акутној токсичности се крије њихова опасност.
- Пестициди који немају малу дозу за акутну токсичност такође нису безопасни - хронично тровање
- Велика већина слабих отрова већи су или мањи иританси - доводе до оштећења коже и слузница респираторног и дигестивног тракта

„Ко то трује орлове у Србији?“

- Не знамо!
- Још треба да се утврди!
- Не трују се само орлови, већ и друге птице!
- Не трују се само птице!

Који су мотиви тровања предатора?

- Тровање предатора је намерно
- „Намножио се шакал“, „Лисице нам поједоше дивљач“, „Дивље свиње уништиле усеве“, „Шакали нам прате стада и кољу овце“....
- Мрциништа

Праксе у примени пестицида које изазивају масовна
тровања заштићених дивљих животиња
(примери из Србије)

1. (НЕ)НАМЕРНО ТРОВАЊЕ

Праксе у примени пестицида које изазивају масовна
тровања заштићених дивљих животиња
(примери из Србије)

2. ПРОПУСТИ ТОКОМ СЕТВЕ

- Остављање незатрпаних редова, остаци пестицидима третираног семена на овратинама, ленијама, почецима и крајевима редова

Праксе у примени пестицида које изазивају масовна тровања заштићених дивљих животиња (примери из Србије)

3. УПОТРЕБА РОДЕНТИЦИДА У ГОДИНАМА КАЛАМИТЕТА

- У периодима каламитета глодара (нарочито пољске волухарице – година 2014!), нарочито је погубна пракса третирања површина родентицидима машински, уз помоћ растурача минералних ђубрива!

ПРЕПОРУКЕ УПРАВЕ ЗА ЗАШТИТУ БИЉА ЗА ХЕМИЈСКО СУЗБИЈАЊЕ ГЛОДАРА (МПЗЖС, 2014):

1. примена парафинских (импрегнираних) родентицидних мамака на бази цинк-фосфида и мамка на бази бромадиолона у јесењем периоду, након сетве озимих усева,
2. по сувом времену,
3. мамци се не смеју остављати на површини земље, већ се постављају у активне рупе глодара или у кутијама за излагање мамака, како би се избегло тровања домаћих животиња, дивљачи, природних непријатеља и загађење животне средине,
4. не примењивати по киши, после кише и у изразито влажном земљишту,
5. не постављати голом руком, већ пластичним или металним кашичицама или чашама,
6. површине третиране родентицидним мамцима се морају редовно обилазити, најмање једном у 10 дана,
7. угинули глодари и остаци конзумираних мамака се морају сакупљати, како би се спречила секундарна тровања природних непријатеља глодара, а нарочито птица
8. сакупљени угинули глодари и остаци конзумираних мамака се морају уклонити на безбедан начин

Последице: одабране чињенице

- Током само два месеца 2014. године у западној Бачкој као последица тровања угинуло је 10-15% популације строго заштићене врсте орла белорепа
- Током 2014. године у Специјалном резервату природе „Горње Подунавље“ огромна већина парова није успела да отхрани потомство
- У периоду од 2009. до 2015. у АП Војводини регистровано је угињавање 39 јединки орла белорепа. У свим случајевима у којима је анализиран узрок угинућа (осим једног) реч је била о конзумацији хране која је садржала карбофуран.
- У периоду од почетка кампање „Чујте и не трујте! Орао пао“ до данас на истом подручју регистровано је 7 лешева орла белорепа. Није завршена анализа узрока угинућа ни једне јединке.

О карбофурану

- Карбофуран се користи за предсетвено третирање семена
- Карбофуран је карбамитни инсектицид, изузетно токсичан
- Неуротоксин – блокира нерве, изазива парализу мишића и доводи до гушења
- Високо токсичан и ако се удише или наноси преко коже
- Дозвола за промет препарата Furadan 35 ST је укинута закључно са 31.12.2013, али је остављен рок за продају и примену постојећих залиха
- Биће расположив на тржишту до 30.06.2014.

Закон штити строго заштићене врсте од сваког угрожавања!

- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010)
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“ 5/10)
- Строго заштићене врсте „забрањено је: уништавати, убијати угрожавати или уништавати њихова станишта“ (члан 74)
- Правилник о одштетном ценовнику за утврђивање висине накнаде штете проузроковане недозвољеном радњом у односу на строго заштићене и заштићене врсте („Сл. Гласник РС“ бр. 37/2010): белорепан 400.000 дин

Коме се јавити?

Број телефона за пријављивање случајева
угинућа дивљих животиња:

063/153-83-85

e-mail: marko.tucakov@pzzp.rs

Све пристигле пријаве биће прослеђене
инспекцијским службама које су надлежне да
законски реагују у овим случајевима.

Шта предузети да би се намерно или случајно тровање спречило?

- Ловачка удружења (ловци и ловочувари)

- Пољопривредници, стручне пољопривредне службе

- Дистрибутери и трговци хемијским пољопривредним препаратима

- Лубитељи и истраживачи природе

- Управљачи заштићених подручја

- Стручне установе заштите природе

- Полиција

- Управна контрола заштите природе (министарство, секретаријат АПВ, инспекције)

- тужилаштво

Хвала на пажњи!

Покрајински завод за заштиту природе
Радничка 20а, Нови Сад
www.pzzp.rs